

Završno izvješće o provedenom postupku prethodnog vrednovanja Plana razvoja otoka Zadarske županije 2021. – 2027., Teritorijalna strategija razvoja otoka Zadarske županije 2021. -2027., dodatak Plana razvoja Zadarske županije 2021. – 2027.

Srpanj 2023.

SADRŽAJ

SAŽETAK.....	3
PRIKAZ POKAZATELJA OSTVARENJA I POKAZATELJA REZULTATA PO OPERACIJAMA	4
UVOD	6
STRUKTURA IZVJEŠĆA.....	7
SVRHA IZVJEŠĆA.....	7
KONTEKST VREDNOVANJA	8
OPIS PLANA RAZVOJA OTOKA ZADARSKE ŽUPANIJE, TERITORIJALNE STRATEGIJE RAZVOJA OTOKA ZADARSKE ŽUPANIJE	10
KORIŠTENA METODOLOGIJA.....	13
ODGOVORI NA EVALUACIJSKA PITANJA	16
ZAKLJUČCI.....	18
POUKE I OPĆI ZAKLJUČCI	19

SAŽETAK

Jedan od koraka u postupku izrade akta strateškog planiranja, sukladno pravnoj regulativi koja uređuje ovo područje, predstavlja i provedba postupka prethodnog vrednovanja navedenih akata.

Prethodno vrednovanje Plana razvoja otoka Zadarske županije 2021. – 2027. godine, Teritorijalne strategije razvoja otoka Zadarske županije kao dodatka Planu razvoja Zadarske županije 2021. – 2027., proveo je tim za vrednovanje sastavljen od unutarnjih te vanjski stručnjaci za provedbu prethodnog vrednovanja. Postupak je rezultirao izvještajem u kojem su ocijenjeni postupci izrade te su izneseni ključni zaključci i preporuke ocjenjivača čiji je cilj unapređenje postupka izrade kao i kvalitete samog dokumenta.

Vrednovanje je provedeno poštujući i u skladu s postupkom propisanim postojećim pravnim okvirom te Planom vrednovanja Plana razvoja otoka Zadarske županije 2021. – 2027., Teritorijalne strategije razvoja otoka Zadarske županije.

Osnovna svrha postupka prethodnog vrednovanja je osiguravati relevantnost i koherentnost akta strateškog planiranja te poboljšati kvalitetu postupka same izrade ali i konačnog sadržaja. U izvješću je glavni fokus na ključnim aspektima akta, a to su ocjena definiranih razvojnih potreba i potencijala te odabranih operacija i mjera.

Tijekom postupka prethodnog vrednovanja dane su jasne preporuke koje su bile usmjerene na poboljšanje kvalitete dokumenta. U ocjeni definiranih potreba i potencijala preporuke su išle u smjeru ujednačavanja poglavlja kako bi se osigurala koherentnost i dosljednost dokumenta te dobio jasan zaključak prethodno provedene analize.

Predloženo je dodavanje opisa dostupnosti društvenih sadržaja kao što su sportski objekti, kulturni centri, knjižnice i sl., broja i djelokruga organizacija civilnog društva koje djeluju na otocima te njihov doprinos razvoju otoka. Dodatno je uočena potrebu za daljnjom mogućnosti inovativnih suradnji između kulturnog sektora i turističke industrije.

Također je dana preporuka u smjeru jasnijeg određivanja utjecaja ulaganja na ekonomsku, socijalnu i ekološku situaciju na otocima te je preporučeno opis konkretnijih koraka za razmjenu iskustava među otocima i otočnim dionicima.

Osnovni zaključci prethodnog vrednovanja su:

- nacrt Plana razvoja otoka Zadarske županije 2021.-2027., Teritorijalne strategije razvoja otoka Zadarske županije izrađen je uz puno poštivanje ključnih načela strateškog planiranja, načela partnerstva te načela učinkovitosti i djelotvornosti. Proces izrade je bio participativan s uključivanjem širokog spektra dionika iz brojnih različitih područja,
- prilikom analize razvojnih potreba i potencijala te definiranja zaključaka korišteni su relevantni, pouzdani, provjerljivi i usporedivi podaci što pokazuje poštivanje načela točnosti i cjelovitosti u postupku izrade,
- temeljem ispravno donesenih zaključaka o razvojnim potrebama i potencijalima odabrane su relevantne operacije i mjere,
- za sve odabrane operacije definirani su odgovarajući pokazatelji koji su mjerljivi i razumljivi što potvrđuje poštivanje načela učinkovitosti i djelotvornosti te načela transparentnosti. U nastavku je dan prikaz svih odabranih pokazatelja ostvarenja i pokazatelja rezultata po operacijama.

PRIKAZ POKAZATELJA OSTVARENJA I POKAZATELJA REZULTATA PO OPERACIJAMA

OPERACIJA 1. ODRŽIVO UPRAVLJANJE, OČUVANJE I KORIŠTENJE OTOČNOG PROSTORA

Pokazatelj ostvarenja	Pokazatelj rezultata
RCO28 Područje obuhvaćeno mjerama zaštite od šumskih požara	RCR36 Stanovništvo koje ostvaruje koristi od mjera zaštite od šumskih požara
RCO24 Ulaganja u nove ili poboljšane sustave za praćenje katastrofa, pripravnost, upozorenje i odgovor na njih u slučaju prirodnih katastrofa	RCR37 Stanovništvo koje ostvaruje koristi od mjera zaštite od prirodnih katastrofa povezanih s klimatskim promjenama (osim poplava ili šumskih požara)

RCO26 Zelena infrastruktura izgrađena za prilagodbu klimatskim promjenama	RSR 5.2.2. Stanovništvo koje ima pristup novoj ili poboljšanoj zelenoj infrastrukturi na otocima
---	--

OPERACIJA 2. UNAPRJEĐENJE POSLOVNE I JAVNE INFRASTRUKTURE NA OTOCIMA

Pokazatelj ostvarenja	Pokazatelj rezultata
RCO15 Kapacitet stvorene inkubacije	RCR18 MSP-ovi koji se koriste uslugama inkubatora jednu godinu nakon stvaranja inkubatora
RSO 5.2.1 Stvoreni ili regenerirani prostori na otocima	RSR 5.2.1. Stanovništvo koje ima pristup novoj ili poboljšanoj socijalnoj infrastrukturi

OPERACIJA 3. VALORIZACIJA KULTURNE BAŠTINE I RAZVOJ KULTURNIH USLUGA NA OTOCIMA

Pokazatelj ostvarenja	Pokazatelj rezultata
RCO77 Broj kulturnih i turističkih lokacija za koje je primljena potpora	RCR77 Posjetitelji kulturnih i turističkih lokacija za koje je pripremljena potpora

OPERACIJA 4. POTICANJE ENERGETSKE UČINKOVITOSTI I KORIŠTENJE OBNOVLJIVIH IZVORA ENERGIJA NA OTOCIMA

Pokazatelj ostvarenja	Pokazatelj rezultata
RCO19 Javne zgrade s poboljšanim energetske svojstvima	RCR26 Godišnja potrošnja primarne energije

Gledajući u cjelini, Plan razvoja otoka Zadarske županije 2021.-2027., Teritorijalne strategije razvoja otoka Zadarske županije odgovara svrsi i ciljevima koji se njime žele postići, a to je postavljanje temelja za sveobuhvatan i održiv razvoj otoka Zadarske županije.

UVOD

Predmet izvješća o provedenom postupku prethodnog vrednovanja jest dokument *Plan razvoja otoka Zadarske županije 2021.-2027., Teritorijalne strategije razvoja otoka Zadarske županije, dodatak Plana razvoja Zadarske županije 2021. – 2027 (dalje: Teritorijalna strategija ili TS).*

Pravna osnova za izradu i vrednovanja akata strateškog planiranja, odnosno pravna osnova za vrednovanje teritorijalne strategije sastoji se od sljedećih akata:

- Zakon o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (NN 123/2017, 151/2022)
- Pravilnik o provedbi postupka vrednovanja akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 44/2023)
- Integrirani teritorijalni program 2021.-2027.
- Smjernice za izradu teritorijalne strategije kao dodatka planu razvoja obalno-otočne županije u svrhu provedbe integriranog teritorijalnog programa za otoke 2021.-2027.

Postupak vrednovanja akata strateškog planiranja provode unutarnji ili vanjski stručnjaci koji su funkcionalno neovisni o tijelima nadležnim za izradu i provedbu akata strateškog planiranja tijekom cijelog procesa vrednovanja, a uloga im je davanje nepristrane prosudbe i ocjene kvalitete procesa izrade, sadržaja te očekivanih i ostvarenih ishoda i učinaka provedbe akata strateškog planiranja. Tijelo nadležno za izradu odnosno provedbu akta strateškog planiranja, može osnovati tim za vrednovanje sastavljen isključivo od unutarnjih stručnjaka ili osnovati mješoviti tim za vrednovanje sastavljen od unutarnjih i vanjskih stručnjaka.

Sukladno Pravilniku imenovan je Tim za vrednovanje te su ugovoreni vanjski stručnjaci za izradu izvješća o prethodnom vrednovanju.

Članovi Tima za vrednovanje Teritorijalne strategije sastavljen je od unutarnjih stručnjaka nositelja izrade. Odlukom o osnivanju i imenovanju od 24. svibnja 2023. godine imenovani su sljedeći stručnjaci.

- Željko Pletikosa, dipl. oec., Pomoćnik ravnateljice
- Ive Surić, mag. oec., Voditelj Odjela za provedbu programa i projekata

- mr. sc. Valentina Knežević, v.d. Voditeljice Odjela za pripremu programa i projekata
- Marija Dušević, mag.nov. i mag.oec, Viša savjetnica
- Zvonimir Nekić, mag.iur., Viši stručni suradnik

Nakon provedenog postupka jednostavne nabave usluge prethodnog vrednovanja tijekom izrade Plana razvoja otoka Zadarske županije 2021. – 2027. Teritorijalne strategije razvoja otoka Zadarske županije 2021. – 2027. koji se izrađuje kao dodatak Planu razvoja Zadarske županije 2021. – 2027. u svrhu provedbe ITP-a 2021. – 2027. nositelj izrade sklopio je Ugovor o pružanju usluge prethodnog vrednovanja s tvrtkom Plavi partner d.o.o.

STRUKTURA IZVJEŠĆA

Izvješće započinje sažetkom koji pruža brzi pregled ključnih točaka dokumenta. Slijedi uvod koji definira predmet izvještaja, pravnu osnovu za izradu i vrednovanje strateških razvojnih dokumenata te pruža općeniti okvir za razumijevanje sadržaja izvješća. U okviru uvodnog dijela definirana je i svrha izvješća, gdje je jasno navedeno zašto je izvješće napisano i što se namjerava postići njegovim objavljivanjem. Sljedeći dio, kontekst vrednovanja, objašnjava okruženje i uvjete u kojima se vrednovanje provodilo. Nakon toga slijedi opis Plana razvoja otoka Zadarske županije, Teritorijalne strategije razvoja otoka Zadarske županije s kratkim pregledom dokumenta.

Zatim se detaljno opisuje korištena metodologija za analizu podataka. Središnji dio izvješća obuhvaća odgovore na evaluacijska pitanja, gdje se predstavlja analiza i interpretacija prikupljenih informacija. Prije završetka izvješća, predstavljeni su zaključci koji se temelje na rezultatima analize i odgovara na postavljena evaluacijska pitanja te predstavlja sintezu glavnih nalaza.

SVRHA IZVJEŠĆA

Prethodno vrednovanje provodi se tijekom izrade akata strateškog planiranja, a njegova je svrha sljedeća:

- osigurati neovisno stručno mišljenje da je akt strateškog planiranja u što većoj mjeri relevantan i koherentan
- poboljšati kvalitetu postupka izrade i konačnog sadržaja strategije

- relevantnim dionicima pružiti prethodnu prosudbu o tome je li akt strateškog planiranja ispravno utvrđen, je li vidljiva koherentnost u odnosu na nadređene politike i smjernice, jesu li očekivani učinci realni i sl.
- pružiti potrebnu osnovu za praćenje i buduće vrednovanje, na način da osigurava oblikovanje jasnih i mjerljivih pokazatelja za praćenje ostvarenja kao sastavni dio akata strateškog planiranja.

Izrađivač izvješća je proveo postupak vrednovanja poštujući i provodeći prethodno definiranu svrhu relevantne za postupak prethodnog vrednovanja.

KONTEKST VREDNOVANJA

Predmet ovog izvješća o provedenom postupku prethodnog vrednovanja jest Plan razvoja otoka Zadarske županije 2021.-2027., Teritorijalne strategije razvoja otoka Zadarske županije, dodatak Plana razvoja Zadarske županije 2021. – 2027.

Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, u sklopu programiranja financijske perspektive Europske unije 2021. – 2027., izradilo je Integrirani teritorijalni program (ITP). ITP se zasniva na teritorijalnom pristupu i usmjeren je na rješavanje specifičnih problema i izazova na lokalnoj i regionalnoj razini što predstavlja novinu u odnosu na financijsko razdoblje 2014. – 2020. u kojem nije postojao takav program.

U okviru ITP-a, Posebnog cilja 5(ii) Poticanje integriranog i uključivog lokalnog društvenog i gospodarskog razvoja, lokalnog razvoja u području okoliša, kulture, prirodne baštine, održivog turizma i sigurnosti u područjima koja nisu urbana, predviđena je provedba operacija namijenjenih isključivo otocima.

Operacije namijenjene otocima unutar ITP-a prioritizirane su na način da pokrivaju specifične potrebe otoka u području društvene, javne i poslovne infrastrukture, zaštite okoliša, prilagodbe klimatskim promjenama, valorizacije kulturne baštine i usluga, poticanje energetske učinkovitosti i korištenje obnovljivih izvora energije.

Teritorijalne strategije predstavljaju ključnu komponentu za implementaciju ITP-a za otoke, sukladno člancima 28. i 29. Uredbe o zajedničkim odredbama (EU 2021/1060). Dok se koncept

izrade TS-a oslanja na „odozdo prema gore“ pristup, pružajući lokalnoj zajednici priliku da sama definira svoje prioritete, ne možemo zanemariti i „od vrha prema dole“ pristup. Naime, TS mora biti u skladu s višim strateškim dokumentima te se zatim prilagoditi specifičnostima niže razine. Konkretno, to znači da se TS mora uskladiti s Nacionalnim planom razvoja otoka (NPRO) za razdoblje 2021.-2027., koji je srednjoročni dokument strateškog planiranja nacionalnog značaja. Uz to, TS treba pratiti indikativne aktivnosti predviđene okvirom ITP-a za otoke. Važno je da Teritorijalna strategija bude u skladu s ciljevima NPRO-a, osobito u pogledu područja ulaganja predviđenih za financiranje putem ITP-a za otoke.

Akti strateškog planiranja podliježu postupku vrednovanja tijekom izrade, tijekom provedbe i nakon provedbe. Predmet ovog izvješća je vrednovanje tijekom izrade (prethodno vrednovanje) koje provode vanjski stručnjaci.

Ovo izvješće naručeno je od Agencija za razvoj Zadarske županije ZADRA NOVA i izrađeno je prema Planu vrednovanja zadanom od strane naručitelja.

Svrha izrade Plana vrednovanja je utvrditi tijek postupka vrednovanja, a obuhvaća indikativni popis vrednovanja koja će se provesti, njihov sadržaj i svrhovitost, vremenski raspored vrednovanja, metode koje će se koristiti za pojedina vrednovanja i podatke koji će se tražiti, dostupnost odnosno način prikupljanja podataka potrebnih za određena vrednovanja te okvirni proračun za provedbu plana vrednovanja.

Sukladno Planu vrednovanja, prethodno vrednovanje provodi se u tri faze. Prvo fazno izvješće odnosi se na ocjenu izrađene analize razvojnih potreba i potencijala otočnog područja. Drugo fazno izvješće je ocjena područja ulaganja i mjera Teritorijalne strategije, ocjena integriranog pristupa rješavanju utvrđenih razvojnih potreba i potencijala te izrađenog financijskog okvira za provedbu identificiranih područja ulaganja operacija i mjera, dok Treće fazno izvješće daje osvrt na kontekst vrednovanja, sadrži obrazloženje metodologije cjelokupnog postupka prethodnog vrednovanja s posebnim osvrtom na pristupom koji se primjenjivao, osnovne korake i aktivnosti u okvir pojedinih faza vrednovanja te rezultate (osvrte i komentare evaluatora) s tehničkog, financijskog i administrativnog aspekta u skladu s kriterijima vrednovanja.

OPIS PLANA RAZVOJA OTOKA ZADARSKE ŽUPANIJE, TERITORIJALNE STRATEGIJE RAZVOJA OTOKA ZADARSKE ŽUPANIJE

Smjernicama za izradu teritorijalne strategije kao dodatka planu razvoja obalno-otočne županije u svrhu provedbe integriranog teritorijalnog programa za otoke 2021.-2027. definirani su obavezni elementi TS-ova kako slijedi:

- Uvod
- Zemljopisno područje koje TS obuhvaća
- Analiza razvojnih potreba i potencijala područja
- Područja ulaganja TS-a
- Opis integriranog pristupa rješavanju utvrđenih razvojnih potreba i potencijala područja
- Opis sudjelovanja partnera u pripremi i provedbi TS-a
- Financijski okvir
- Okvir za praćenje provedbe

Evaluatoru je za potrebe izrade izvješća dostavljen nacrt Plana razvoja otoka Zadarske županije 2021. – 2027., Teritorijalna strategija razvoja otoka Zadarske županije 2021. -2027., dodatak Planu razvoja Zadarske županije 2021. – 2027. koji se sastoji od sljedećih poglavlja:

- Uvod
- Zemljopisno područje koje TS obuhvaća
- Analiza razvojnih potreba i potencijala područja
 - Društvo
 - Gospodarstvo
 - Kulturna baština i usluge
 - Komunalna infrastruktura i promet
 - Zaštita prirode i okoliša
 - Čista energija, energetika, obnovljivi izvori energije
- Područja ulaganja TS-a
 - Operacija 1. - održivo upravljanje, očuvanje i korištenje otočnog prostora
 - Operacija 2. - unaprjeđenje poslovne i javne infrastrukture na otocima
 - Operacija 3. - valorizacija kulturne baštine i razvoj kulturnih usluga na otocima

- Operacija 4. - poticanje energetske učinkovitosti i korištenje obnovljivih izvora energija na otocima
 - Opis integriranog pristupa rješavanju utvrđenih razvojnih potreba i potencijala područja
 - Opis sudjelovanja partnera u pripremi i provedbi TS-a
 - Financijski okvir
 - Okvir za praćenje provedbe

Pregledom dostavljenog dokumenta, evaluator je ustvrdio da se nositelj izrade u potpunosti pridržavao naputaka iz Smjernica.

Dalje u dokumentu opisuju se četiri operacije te su za svaku od operacija definirane mjere kako slijedi:

Operacija 1. Održivo upravljanje, očuvanje i korištenje otočnog prostora

- Mjera 1.1. Jačanje kapaciteta sigurnosnih službi i sustava civilne zaštite kroz ulaganja u razvoj infrastrukture i primjenu novih tehnika i tehnologija
- Mjera 1.2. Unaprjeđenje zaštite i upravljanja prirodnim resursima i okolišem na otocima

Operacija 2. Unaprjeđenje poslovne i javne infrastrukture na otocima

- Mjera 2.1. Razvoj, modernizacija i jačanje kapaciteta poduzetničke infrastrukture i potpornih institucija
- Mjera 2.2. Unaprjeđenje infrastrukture za sportsku, rekreativnu i ostalu javnu namjenu na otocima

Operacija 3. Valorizacija kulturne baštine i razvoj kulturnih usluga na otocima

- Mjera 3.1. Unaprjeđenje sustava upravljanja, očuvanja i valorizacije kulturne i povijesne baštine

Operacija 4. Poticanje energetske učinkovitosti i korištenje obnovljivih izvora energija na otocima

- Mjera 4.1. Poticanje energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije na otocima

Nadalje, definirani financijski okvir skicira kako će biti raspoređena i upotrijebljena sredstva za provedbu operacija u sklopu TS-a, posebno uzimajući u obzir Integrirani teritorijalni program za razdoblje od 2021. do 2027. Posebna pažnja posvećena je izvorima financiranja, kako lokalnim tako i vanjskim, kako bi se osigurala transparentnost i odgovornost u upotrebi sredstava.

- Raspodjela sredstava: Financijski okvir predstavlja raspodjelu planiranih financijskih sredstava po operacijama i mjerama za njihovu provedbu.
- Ukupna alokacija: Za područje otoka Zadarske županije predviđena je ukupna alokacija od 25,6 milijuna eura bespovratnih sredstava. Ova sredstva usklađena su s Integriranim teritorijalnim programom (ITP) za razdoblje 2021-2027.
- Sufinanciranje: Pored bespovratnih sredstava iz ITP-a, financijski okvir uključuje procjene troškova vlastitog sufinanciranja.
- Dodatni izvori financiranja: U okviru financijskog plana uzeta su u obzir i sredstva iz županijskog proračuna te drugih izvora financiranja. Međutim, lokalni proračuni jedinica lokalne samouprave sa sjedištem na otocima nisu zasebno iskazani, dok doprinos onih s administrativnim sjedištem na kopnu jest.
- Strategija razvoja urbanog područja Zadar: Financijski okvir također uključuje sredstva predviđena za financiranje na području otoka unutar ove strategije za razdoblje 2021-2027.

Financijske pretpostavke su ključne za izradu bilo kojeg financijskog plana ili okvira. One često uključuju strateške i planske dokumente, ekonomske i fiskalne smjernice te proračune različitih razina upravljanja. Za izradu financijskog okvira za provedbu TS-a na području otoka Zadarske županije, uvažavani su sljedeći dokumenti te pretpostavke definirane istima:

- Doneseni i usvojeni strateški i planski dokumenti više razine (nacionalne i regionalne strategije, operativni programi itd.)
- Smjernice ekonomske i fiskalne politike za razdoblje 2023. – 2025.
- Smjernice za izradu državnog proračuna Republike Hrvatske za 2023. i projekcija za 2024. i 2025. godinu
- Doneseni i usvojeni financijski planovi i proračuni na nacionalnoj i regionalnoj razini (Državni proračun, proračun Zadarske županije, proračuni trgovačkih društava u javnom vlasništvu itd.)

Svaka od ovih pretpostavki pruža strukturu i smjernice za izradu financijskog plana, osiguravajući da je u skladu s postojećim politikama, strategijama i dostupnim resursima.

KORIŠTENA METODOLOGIJA

Postupak prethodnog vrednovanja proveden je u skladu s nacionalnim propisima koji uređuju sustav strateškog planiranja i postupak (prethodnog) vrednovanja izrade akata strateškog planiranja u Republici Hrvatskoj te Planom vrednovanja Plana razvoja otoka Zadarske županije, Teritorijalne strategije razvoja otoka Zadarske županije.

Zakon uređuje sustav strateškog planiranja Republike Hrvatske i upravljanje javnim politikama odnosno pripremu, izradu, provedbu, izvješćivanje, praćenje provedbe i učinaka te vrednovanje akata strateškog planiranja za oblikovanje i provedbu javnih politika koje sukladno svojim nadležnostima izrađuju, donose i provode javna tijela.

Zakon propisuje sljedeća ključna načela strateškog planiranja:

- Načelo točnosti i cjelovitosti
- Načelo učinkovitosti i djelotvornosti
- Načelo odgovornosti i usmjerenosti na rezultat
- Načelo održivosti
- Načelo partnerstva
- Načelo transparentnosti

Dodatno, Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije donosi *Smjernice za izradu teritorijalne strategije kao dodatka planu razvoja obalno-otočne županije u svrhu provedbe integriranog teritorijalnog programa za otoke 2021.-2027.* (dalje: Smjernice) koje opisuju korake u procesu izrade i donošenja teritorijalne strategije.

Za potrebe izrade izvješća izrađivaču su bili dostupni sljedeći dokumenti:

- Nacrt Plana razvoja otoka Zadarske županije 2021. – 2027., Teritorijalna strategija razvoja otoka Zadarske županije 2021. -2027., dodatak Plana razvoja Zadarske županije 2021. – 2027.
- Odluka o pokretanju postupka izrade dopune Plana razvoja Zadarske županije 2021.-2027., KLASA: 302-02/19-02/4, URBROJ: 2198-02-22-28, 29. studenog 2022. godine
- Odluku o osnivanju i imenovanju tima za koordinaciju i izradu dopune Plana razvoja Zadarske županije 2021.-2027., KLASA: 302-02/22-01/03, URBROJ: 2198-1-95/02-1-22-5, 2. prosinca 2022. godine

- Dopis, Zahtjev za mišljenjem o potrebi provedbe postupka strateške procjene utjecaja na okoliš Plana razvoja otoka Zadarske županije 2021.-2027., KLASA: 302-02/22-01/03, URBROJ: 2198-1-95/02-1-23-11, 24. siječnja 2023. godine
- Mišljenje o potrebi provedbe postupka strateške procjene utjecaja na okoliš Plana razvoja otoka Zadarske županije (MINGOR), KLASA: 351-03/23-01/207, URBROJ: 517-05-1-1-23-2, 13. veljače 2023. godine
- Odluka o osnivanju i imenovanju članova Odbora za vrednovanje Plana razvoja otoka Zadarske županije 2021.-2027., KLASA: 302-02/19-01/04, URBROJ: 2198-1-95/04-3-21-244, 11. studenoga 2021. godine
- Plan vrednovanja Plana razvoja otoka Zadarske županije 2021.-2027., KLASA: 302-02/22-01/03, URBROJ: 2198-1-95/04-1-23-16, 20. veljače 2023. godine
- Odluka o imenovanju članova Tima za vrednovanje Plana razvoja otoka Zadarske županije 2021.-2027., KLASA: 303-02/22-01/03, URBROJ: 2198-1-95/04-1-23-17, 21. veljače 2023. godine
- Odluka o početku prethodnog vrednovanja Plana razvoja otoka Zadarske županije 2021.-2027., KLASA: 303-02/22-01/03, URBROJ: 2198-1-95/04-1-23-18, 21. veljače 2023. godine
- Odluka o donošenju Komunikacijske strategije Plana razvoja otoka Zadarske županije 2021.-2027., KLASA: 302-02/22-01/03, URBROJ: 2198-1-95/04-1-23-20, 21. veljače 2023. godine
- Komunikacijska strategija Plana razvoja otoka Zadarske županije 2021.-2027
- Odluka o donošenju Strategije savjetovanja Plana razvoja otoka Zadarske županije 2021.-2027., KLASA: 302-02/22-01/03, URBROJ: 2198-1-95/04-1-23-22, 22. veljače 2023. godine
- Strategija savjetovanja Plana razvoja otoka Zadarske županije 2021.-2027.
- Odluka o uspostavi Radne skupine - Otočnog partnerstva za izradu Plana razvoja otoka Zadarske županije 2021.-2027., KLASA: 302-02/19-02/4, URBROJ: 2198-01-23-32, 27. siječnja 2023. godine
- Odluka o imenovanju Radne skupine - Otočnog partnerstva za izradu Plana razvoja otoka Zadarske županije 2021.-2027., KLASA: 302-02/19-02/4, URBROJ: 2198-01-23-36, 6. ožujka 2023. godine
- Zapisnik s I. sjednice Radne skupine – Otočkog partnerstva od 20. travnja 2023. godine

Pravilnikom su definirani su kriteriji vrednovanja koji služe kao osnova za formuliranje evaluacijskih pitanja. Kriteriji vrednovanja koji se koriste ovise o tipu intervencije i vremenu kada se vrednovanje provodi.

Kriteriji vrednovanja su:

- **Relevantnost**, kojim se utvrđuje jesu li ciljevi akta strateškog planiranja definirani u skladu s razvojnim potencijalima i potrebama korisnika, postoji li opravdanje za daljnji nastavak provedbe akata strateškog planiranja u odnosu na prvotno utvrđene razvojne potencijale i potrebe korisnika te jesu li ciljevi definirani u skladu sa načelima sustava strateškog planiranja i upravljanja razvojem,
- **Usklađenost (koherentnost)**, kojim se utvrđuje unutarnja i vanjska usklađenost akata strateškog planiranja. Unutarnja usklađenost odnosi se na doprinos provedbi javnih politika i usklađenost s ostalim aktima strateškog planiranja iz djelokruga javnog tijela. Vanjska usklađenost podrazumijeva usklađenost s ciljevima Nacionalne razvojne strategije, ciljevima akata strateškog planiranja drugih javnih tijela te provedbom javnih politika koje su s njima povezane.
- **Učinkovitost**, kojom se utvrđuje mogućnost ostvarenja ili postizanja ciljeva, ishoda i učinaka provedbe akata strateškog planiranja te nastanak planiranih promjena u okolini ili stanju korisnika javnih politika, odnosno posljedice provedbe akata strateškog planiranja,
- **Djelotvornost**, kojom se utvrđuje opravdanost izrade i provedbe akata strateškog planiranja u odnosu na ishode i učinke koje provedba akata strateškog planiranja treba postići ili je postigla. Djelotvornost podrazumijeva ostvarivanje utvrđenih ciljeva i provedbu akata strateškog planiranja s minimalnim troškovima, odnosno postizanje najboljih ishoda i učinaka u odnosu na raspoložive resurse,
- **Učinak**, kojim se utvrđuje krajnji utjecaj provedbe akata strateškog planiranja s naglaskom na značajne pozitivne ili negativne, planirane ili neplanirane srednjoročne i dugoročne promjene (u društvu, sustavima ili normama te utjecaj na dobrobit ljudi, ljudska prava, ravnopravnost spolova i okoliš) šireg opsega od onih koji su već obuhvaćeni kriterijem učinkovitosti i
- **Održivost**, kojim se tijekom provedbe utvrđuje stvarna korist provedbe akata strateškog planiranja te procjenjuje vjerojatnost nastavka trajanja pozitivnih ishoda i učinaka nakon provedbe akata strateškog planiranja. Primjena kriterija uključuje ispitivanje financijskih, ekonomskih, društvenih, ekoloških i institucionalnih kapaciteta potrebnih za održavanje pozitivnih ishoda i učinaka provedbe akata strateškog planiranja.

Prilikom formiranja evaluacijskih pitanja, u obzir su uzeti oni kriteriji koji su primjenjivi prethodno vrednovanje.

ODGOVORI NA EVALUACIJSKA PITANJA

1. Jesu li operacije i mjere utemeljene na stvarnim potrebama i razvojnim potencijalima?

Prilikom izrade TS-a identificirane razvojne potrebe i razvojni potencijali pri čemu su korišteni pouzdani, provjerljivi, relevantni i usporedivi podaci. Podaci su korišteni i analizirani u relevantnim vremenskim serijama, te praćeni i uspoređivani kroz vremensko kretanje.

Prilikom izrade Plana razvoja Nositelj izrade vodio je računa da u proces uključi sve relevantne dionike. Osnovana je radna skupina Otočno partnerstvo u koju su imenovani članovi iz reda predstavnika Zadarske županije, jedinica lokalne samouprave na otocima i koje na svom području obuhvaćaju naseljene i povremeno naseljene otoke, predstavnika gospodarskog sektora, predstavnika socijalnih partnera, predstavnika organizacije civilnog društva, predstavnika istraživačkih organizacija te ostale ključne dionike koji djeluju na otocima odnosno doprinose razvoju otoka.

Na temelju identificiranih potreba i potencijala odabrane su operacije i mjere koje su utvrđene unutar teritorijalne strategije.

2. Jesu li odabrani prioriteti i mjere komplementarni i povezani?

Odabrani prioriteti i mjere su komplementarni i povezani. Nositelj izrade pokazao je dosljednost u izradi strateškog akta počevši od definiranja potreba i razvojnih potencijala pa sve do odabira pokazatelja. Svaka operacija i mjera dolaze s postavljenim konkretnim pokazateljima ostvarenja i rezultata, što dodatno pojačava njihovu međusobnu povezanost i komplementarnost. Ovi pokazatelji ne samo da pružaju jasne ciljeve za svaku pojedinu operaciju ili mjeru, već također omogućuju precizno praćenje i evaluaciju uspješnosti njihove provedbe. To osigurava da su mjere ne samo povezane na papiru, već i u stvarnom izvršenju, pružajući koherentan i sveobuhvatan pristup razvoju otoka.

3. Je li akt strateškog planiranja u skladu s relevantnim nacionalnim dokumentima?

Teritorijalna strategija razvoja otoka Zadarske županije 2021. - 2027. temelji se na stvarnim potrebama i razvojnim potencijalima otoka, usklađen je s relevantnim nacionalnim dokumentima, uključujući Nacionalni plan razvoja otoka i Plan razvoja Zadarske županije.

U skladu s Nacionalnim planom razvoja otoka 2021.-2027., strategija je usmjerena na rješavanje ključnih izazova i iskorištavanje razvojnih potencijala otoka. To uključuje mjere koje su direktno povezane s očuvanjem prirode, poticanjem gospodarskog rasta i osiguranjem održivosti otoka, koje su u središtu nacionalnog plana.

Plan doprinosi ostvarenju posebnih ciljeva Plana razvoja Zadarske županije, uključujući razvoj malog i srednjeg poduzetništva, očuvanje i valorizaciju kulturne baštine, te unaprjeđenje energetske učinkovitosti. Stoga, strateški plan pruža sveobuhvatan okvir za održivi razvoj otoka u skladu s nacionalnim i regionalnim prioritetima.

Osim toga, TS definirana je u okviru Specifičnog cilja RSO5.2 Integriranog teritorijalnog programa 2021.-2027. „Poticanje integriranog i uključivog društvenog i gospodarskog razvoja, lokalnog razvoja u području okoliša, kulture, prirodne baštine, održivog turizma i sigurnosti u područjima koja nisu urbana“. Usklađenost sa SC RSO5.2 jasno se odražava u ključnim područjima ulaganja koje TS potiče, uključujući održivo upravljanje, unaprjeđenje infrastrukture, očuvanje kulturne baštine i poticanje energetske učinkovitosti.

Odabrane operacije i mjere su određene u suradnji s otočnim dionicima na temelju identificiranih specifičnih potreba i potencijala područja. Sveukupno, TS ne samo da pruža konkretnu i usmjerenu podršku provedbi relevantnih nacionalnih dokumenata, već i aktivno potiče integrirani i održivi razvoj otoka Zadarske županije.

4. U kojoj mjeri je izgledno da će učinci intervencije trajati nakon što ona završi?

Izgledno je da će učinci intervencija trajati nakon što ona završi. Izložene operacije i mjere, strukturirane u četiri operativna područja, doprinose dugoročnoj održivosti kroz očuvanje i upravljanje otočnim prostorom, unaprjeđenje poslovne i javne infrastrukture, valorizaciju kulturne baštine i razvoj kulturnih usluga te poticanje energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije.

Dalje, strukturiran i detaljan financijski okvir pruža jasnu sliku financijskih pretpostavki za provedbu strategije kroz operacije i mjere koje su planirane. Različiti izvori financiranja, uključujući sredstva iz Integriranog teritorijalnog programa (ITP), županijskog proračuna i drugih izvora, svjedoče o usklađenosti strategije s različitim financijskim instrumentima i izvorima. Financijski okvir pokazuje angažman lokalne zajednice, koji osigurava dugoročnu održivost utvrđenih ulaganja.

Usklađenost strategije sa drugim relevantnim strateškim dokumentima, poput Nacionalnog plana razvoja otoka i Plana razvoja Zadarske županije, dodatno ukazuje na njen dugoročni doprinos i održivost. Ova usklađenost osigurava da su prioriteti i mjere strategije u skladu sa širim ciljevima na nacionalnoj i županijskoj razini, čime se osigurava njena dugoročna održivost.

Naravno, tijekom procesa planiranja potrebno je voditi računa o mogućim rizicima, uključujući potencijalne promjene u dostupnosti financijskih sredstava, kako bi se osigurala otpornost i održivost strategije.

ZAKLJUČCI

Teritorijalna strategija razvoja otoka Zadarske županije 2021.-2027. smišljeno je izrađen dokument utemeljen na stvarnim potrebama i razvojnim potencijalima otoka. Pri izradi strategije korišteni su pouzdani, provjerljivi, relevantni i usporedivi podaci, a proveden je i uključiv proces sa svim relevantnim dionicima. Operacije i mjere odabrane na temelju identificiranih potreba i potencijala pažljivo su strukturirane kako bi bile komplementarne, povezane i podržane konkretne pokazatelje ostvarenja.

Strategija je usklađena s nacionalnim strateškim dokumentima, uključujući Nacionalni plan razvoja otoka i Plan razvoja Zadarske županije, što osigurava da će strategija aktivno pridonijeti ostvarenju nacionalnih i regionalnih ciljeva razvoja.

Kroz jasno strukturirane operacije, mjere i financijski okvir, te kroz svoju usklađenost s drugim strateškim dokumentima, strategija ne samo da osigurava neposredne koristi za otoke Zadarske županije, već i pruža osnovu za dugoročno poboljšanje kvalitete života na otocima.

Teritorijalna strategija razvoja otoka Zadarske županije 2021.-2027. je sveobuhvatan i dobro osmišljen dokument koji efikasno cilja na ključne potrebe i razvojne potencijale otoka. S jasno

definiranim operacijama i mjerama, podržanim relevantnim pokazateljima, strategija predstavlja vjerodostojan plan za ostvarivanje dugoročnog održivog razvoja otoka Zadarske županije.

POUKE I OPĆI ZAKLJUČCI

U procesu vrednovanja Teritorijalne strategije razvoja otoka Zadarske županije 2021.-2027., izdvojeni su uvidi koji nisu samo specifični za ovu strategiju, već mogu imati široku primjenu u izradi i provedbi budućih strateških dokumenata i oblikovanju javnih politika. U kontekstu oblikovanja javnih politika, ovi uvidi mogu biti temeljni za uspješno adresiranje stvarnih potreba zajednice i osiguranje održivih rješenja. Uzimanje u obzir sljedećih lekcija može pridonijeti procesu osiguravanja učinkovite i koherentne izrade i provedbe strateških akata:

Detaljna analiza potreba i potencijala - Detaljna analiza potreba i potencijala ne samo da je temelj za izradu strateških dokumenata već također naglašava važnost uvida u stvarne potrebe ciljnih skupina pri oblikovanju javnih politika. Kako bi mjere i operacije odražavale stvarne potrebe, potrebno je koristiti adekvatne metodologije i alate prilikom analize. No treba imati na umu da je svaka situacija specifična i da se ne smije oslanjati isključivo na alate bez dubljeg razumijevanja konteksta, jer to može dovesti do nepotpune ili površne analize.

Uključenost ključnih dionika - Jedna od ključnih pouka je važnost uključivanja svih relevantnih dionika tijekom procesa planiranja. Njihova uloga je ključna ne samo u fazama izrade, već i prilikom provedbe, monitoringa i evaluacije. Dok je aktivna suradnja s ključnim dionicima važna, samo provođenje sastanaka ne garantira da su svi relevantni glasovi uključeni ili da će njihovi ulazi biti adekvatno uzeti u obzir. Postoji rizik od dominacije većih ili glasnijih skupina na štetu manjinskih ili marginaliziranih.

Komplementarnost i koherentnost mjera - Svaka mjera i operacija unutar strateškog dokumenta trebaju biti međusobno povezane, osiguravajući tako sveobuhvatan i koordiniran pristup postizanju ciljeva. Ovo također osigurava da se resursi optimalno koriste i izbjegavaju potencijalne preklapanja ili propusti.

Usklađenost s višim strateškim dokumentima - Kako bi se osigurao dugoročni utjecaj, strateški dokument treba biti usklađen s relevantnim nacionalnim i regionalnim dokumentima. Ova

usklađenost ne samo da osigurava dosljednost i povezanost politika, već također povećava vjerojatnost uspješne provedbe mjera, omogućava bolju koordinaciju među različitim razinama vlasti te potiče efikasniju alokaciju resursa i sinergiju s drugim inicijativama.

Postavljanje jasnih pokazatelja - Svaka operacija i mjera moraju biti podržane konkretnim i mjerljivim pokazateljima, omogućujući tako precizno praćenje i evaluaciju uspješnosti njihove provedbe. Postavljanje jasnih pokazatelja je ključno, ali ponekad može doći do prekomjerne fokusiranosti na kvantitativne pokazatelje na štetu kvalitativnih. Primjerice, ciljanje određenog broja posjetitelja u ekoturističkim zonama može previdjeti kvalitetu njihovog iskustva ili utjecaj na lokalnu zajednicu.

Planiranje dugoročne održivosti - Iz analize provedenih mjera i operacija proizlazi da čak i kada su inicijative uspješno financirane i implementirane, njihov dugoročni utjecaj može biti kompromitiran ako nema jasnog plana za period nakon završetka financiranja. Stoga, pri izradi novih strateških dokumenata, postalo je neophodno razmotriti kako osigurati da će učinci mjera i operacija trajati i nakon što se financiranje ili intervencija završe.

Primjenom ovih pouka u procesu izrade i provedbe strateških dokumenata, osigurava se veća vjerojatnost uspješnosti i održivosti planiranih intervencija i mjera.